

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 11285-2023

Medewerker	:	K. Ritzema
Team	:	Maatschappelijke Ontwikkelingen
Datum	:	8 maart 2023
Portefeuillehouder	:	Judith Compagner

<p>BIJLAGEN:</p> <p>☒ Gezond Actief Leven Akkoord (GALA)</p> <p>☒ Projectplan GALA</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <p>☒ anders, nl. financiën</p>
<p>☒ Actief openbaar</p> <p>☐ Niet actief openbaar</p> <p>☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota</p>
<p>ONDERWERP</p> <p>Gezond Actief Leven Akkoord</p>

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. In te stemmen met het aanvragen van de voorgestelde onderdelen uit het GALA en bijbehorende SPUK-regeling;
2. In te stemmen met de voorgestelde aanpak zoals beschreven in het projectplan;
3. Mandaat door de burgemeester te laten verlenen aan wethouder J. Compagner om de aanvraag van de SPUK-middelen te ondertekenen.

SAMENVATTING

Met het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) wordt een integrale lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en de sociale basis (voorveld) beoogd. De stip op de horizon hierbij is een gezonde generatie in 2040, waarin mensen kunnen opgroeien in een gezonde leefomgeving en vitaal ouder worden. Om uitvoering te geven aan deze ambitie heeft het Rijk financiële middelen voor vijftien onderdelen op het gebied van sport en bewegen, gezondheid en sociale basis gebundeld in een Brede Specifieke Uitkering (SPUK). Gemeenten dienen voor 31 maart een aanvraag in te dienen om aanspraak te kunnen maken op deze middelen.

INLEIDING

Gezond en actief leven

Met het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) wordt gebouwd aan het fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en sociale basis. Hiervoor worden afspraken gemaakt vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid door de rijksoverheid, gemeenten en zorgverzekeraars. We doorbreken de schotten en werken domein overstijgend vanuit samenhang om zo bij te dragen aan de beweging naar 'de voorkant' waarin een gezonde samenleving centraal staat.

De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040, met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving, en waarin sprake is van een sterke sociale basis. Waarin de fysieke en mentale gezondheid vanaf het prille begin, de eerste 1000 dagen, wordt bevorderd en behouden en waar speciale aandacht uitgaat naar mensen in kwetsbare situaties. Hiermee dragen we ook bij aan het betaalbaar houden van het zorgstelsel, zodat mensen die dat nodig hebben kunnen blijven rekenen op zorg. In eerste instantie geven mensen zelf invulling aan een zo gezond mogelijk leven. Waar nodig wordt door gemeenten, rijk en zorgpartijen passende hulp geboden die aansluit op de behoefte en de mogelijkheden van de hulpvrager.

Om in te zetten op een gezond en actief leven met een stevige sociale basis worden er middelen beschikbaar gesteld via een brede SPUK-regeling (Specifieke Uitkering). De regeling bestaat uit drie inhoudelijke hoofdthema's. Daarbinnen vallen verschillende onderdelen met elk een vast beschikbaar budget per gemeente voor de periode 2023-2026. Deze hoofdthema's en onderdelen zijn:

Sport en bewegen

Lokaal Sportakkoord, Brede Regeling Combinatiefunctie

Gezondheid en Sociale basis*

Terugdringen Gezondheidsachterstanden, Kansrijke Start, Mentale Gezondheid, Aanpak overgewicht en obesitas, Valpreventie, Leefomgeving, Opgroeien in een Kansrijke Omgeving & Vroegsignalering, Alcoholproblematiek, Versterken sociale basis, Mantelzorg, Eén tegen Eenzaamheid en Welzijn op recept.

** In het GALA wordt verwezen naar de sociale basis, dit komt overeen met wat wij in Olst-Wijhe het 'voorliggend veld' noemen. Dit zijn de welzijnsorganisaties en voorzieningen waar inwoners zonder indicatie gebruik van kunnen maken.*

Ondersteunende onderdelen

Versterking kennis- en adviesfunctie GGD, Coördinatiekosten regionale aanpak preventie

BEOOGD RESULTAAT

- Instemmen met het voorstel voor het inschrijven op de genoemde onderwerpen uit het GALA en de SPUK-regeling en het bijbehorende financieel kader.
- Instemmen met de aanpak zoals beschreven in het projectplan bij dit voorstel

KADER

Bestuursakkoord 2022-2026

Gezond en Actief Leven Akkoord

Hoofdpijnen Sportakkoord II

Bestuurlijke afspraken Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) 2023-2026

Integraal Zorg Akkoord (IZA)

Wet ondersteuning en zorg voor ouderen (WOZO)

Beleidsplan Wmo

Nota lokaal Gezondheidsbeleid

Heroverweging voorliggend veld

ARGUMENTEN

De financiële middelen die wij kunnen aanvragen middels de SPUK-regeling maken het (mede) mogelijk om een deel van onze doelen op het brede vlak van gezondheid en sociaal welbevinden te realiseren met een integrale aanpak. De 15 regelingen passen binnen onze inzet op de domeinen sport, gezondheid, sociale basis en leefomgeving.

De ambities die we hebben geformuleerd vanuit de verschillende beleidsdocumenten sluiten aan op de meeste doelen en onderdelen binnen het GALA en de SPUK-regeling. Verschillende onderdelen worden al uitgevoerd en andere onderdelen binnen het GALA zijn een mooie aanvulling op onze huidige ambities. Voor een aantal programma's waren er nog geen middelen vanuit het Rijk beschikbaar gesteld om gemeenten te ondersteunen bij het uitvoeren van ambities op deze onderdelen.

Gemeenten en zorgverzekeraars hebben in het kader van het IZA bovendien een opdracht om een aantal ketenaanpakken in te richten, namelijk; Overgewicht (inclusief Gecombineerde Leefstijl Interventies), Welzijn op Recept, Valpreventie en Kansrijke Start. De middelen om dit te kunnen realiseren komen (deels) beschikbaar binnen deze SPUK-regeling. Deze middelen zijn nodig om te kunnen voldoen aan onze verplichtingen vanuit het IZA.

We verwachten dat we binnen de bestaande samenwerkingsverbanden kunnen voldoen aan de verplichtingen en criteria die verbonden zijn aan de SPUK-regelingen uit het GALA. De criteria die worden gesteld vanuit het GALA en de SPUK-regeling hebben voornamelijk betrekking op het vormen van coalities en het versterken van samenwerking op de thema's, het inrichten van een ketenaanpak, uitvoeren van erkende interventies en aansluiten bij bestaande landelijke netwerken of programma's. Op een aantal onderdelen zal kritisch gekeken moeten worden naar de bestaande werkwijze en of hier wellicht aanpassingen of toevoegingen in gedaan moeten worden. Wij verwachten dit echter binnen bestaande structuren en samen met onze partners in het voorliggend veld te kunnen realiseren. Daarom adviseren wij om in te stemmen met het aanvragen van alle onderdelen van de SPUK-regeling.

Afweging per hoofdthema

Onder de drie hoofdthema's vallen in totaal 15 onderdelen. Alle 15 onderdelen passen binnen onze inzet op de domeinen sport, gezondheid, sociale basis en leefomgeving of zijn een mooie toevoeging. Daarom adviseren wij om alle onderdelen van de SPUK-regeling aan te vragen.

Sport en bewegen

Onder Sport en bewegen vallen het Sportakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties. Deze middelen hebben we de afgelopen jaren ook aangevraagd en ontvangen en dit willen we continueren. Sport en bewegen wordt op deze manier ook ingezet als middel om de doelen in het GALA te bereiken en combinatiefuncties spelen een belangrijke rol in de uitvoering op meerdere onderdelen binnen de hoofdthema's. De bijdrage vanuit het Rijk op dit hoofdthema is voor de komende jaren iets hoger dan de afgelopen jaren.

Gezondheid en sociale basis

Onder dit hoofdthema vallen 11 onderdelen.

Ten aanzien van *gezondheid* (en preventie) gaat het om het terugdringen van gezondheidsachterstanden, Kansrijke start (doen we al), mentale gezondheid, aanpak overgewicht, gezonde leefomgeving en opgroeien in een kansrijke omgeving (gericht op middelengebruik). We hebben op deze onderdelen al ambities geformuleerd in gezondheidsbeleid. Doordat we extra middelen kunnen aanvragen voor onderdelen als Kansrijke Start, het terugdringen van gezondheidsverschillen en overgewicht, is het mogelijk om nu ook meer gericht in te zetten op deze thema's. Het inschrijven op deze onderdelen maakt het mogelijk om een integrale aanpak op deze onderwerpen te ontwikkelen, zodat er samenhang ontstaat in de activiteiten. De extra middelen maken het mogelijk om aanvullende interventies, zoals Nu Niet Zwanger en de JOGG-aanpak in te zetten en meer uitvoeringskracht te realiseren.

Voor de *sociale basis*, waarbij het vitaal ouder worden ook een belangrijke ambitie is, gaat het om de volgende onderdelen: Valpreventie, versterken sociale basis, mantelzorg, Eén tegen Eenzaamheid en Welzijn op Recept. Onze partners in het voorliggend veld voeren al activiteiten uit op deze onderdelen. Binnen Olst-Wijhe hebben we bijvoorbeeld al langere tijd aandacht voor het terugdringen van eenzaamheid (Eén tegen Eenzaamheid) en mantelzorgondersteuning maar is er vanuit de gemeente nog niet veel ingezet op het thema Valpreventie, omdat het aan de middelen ontbrak. De middelen die nu beschikbaar komen maakt dat we de samenwerking en onze aanpak op deze onderdelen kunnen versterken en extra activiteiten kunnen organiseren.

Ondersteunde organisatie

De regelingen die onder dit hoofdthema vallen zijn bedoeld voor het versterken van de lokale en regionale samenwerking. Hierover dienen afspraken gemaakt te worden over de kennis en adviesfunctie van de GGD en het inrichten van een regionale preventiestructuur. Hier ligt een relatie met en een taak voor gemeenten en zorgverzekeraars vanuit het IZA.

DRAAGVLAK

De onderdelen zoals beschreven in het GALA komen grotendeels overeen met de ambities zoals beschreven in het bestuursakkoord, de heroverweging voorliggend veld, het beleidsplan WMO (Meedoen = Samen doen) en de Nota Lokaal Gezondheidsbeleid.

DUURZAAMHEID

n.v.t

RISICO'S (financieel/juridisch)

Het aanvragen van onderdelen uit de SPUK-regeling brengen geen risico's met zich mee. Wel is van belang dat aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan. Dit zal ambtelijke capaciteit kosten om dit goed weg te zetten bij onze partners. Daarnaast is de mogelijkheid om in september, bij het opleveren van het plan van aanpak en de definitieve aanvraag voor de periode 2024-2026 terug te komen op eerder aangevraagd onderdelen in de SPUK-regeling wanneer toch blijkt dat we niet aan de gestelde voorwaarden kunnen voldoen.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Het aanvragen van de SPUK-regelingen zal als positief gevolg hebben dat we meer financiële mogelijkheden krijgen om onze ambities te realiseren.

Onderdeel	2022 In €	2023-2025 In €	Structureel of tijdelijk
Sportakkoord	10.000	12.914	Structureel
Combinatiefuncties	85.309	88.910	Structureel
Gezondheidsachterstanden	0	19.868	Structureel
Kansrijke Start	5.000	14.901	Structureel
Mentale Gezondheid	0	6.954	2025
Overgewicht	0	17.385	2025
Valpreventie	0	51.161	Structureel
Leefomgeving	0	9.934	2025
Kansrijke omgeving (en vroegsignalering alcohol)	0	2.484	2026
Sociale Basis	0	36.259	Structureel
Mantelzorg	0	9.934	Structureel
Een tegen eenzaamheid	0	9.934	2025
Welzijn op recept	0	5.464	2026
Kennis- en adviesfunctie GGD	0	2.484	2025
Regionale aanpak preventie	0	7.257	2025
Totaal	€100.309	€304.087	

De inkomsten van 2023 zullen worden vermeld in de 2e berap van 2023 en de inkomsten van 2024 en verder zullen in de begroting 2024-2027 worden vermeld.

AANPAK/UITVOERING

Wanneer er akkoord is op het aanvragen van de SPUK-regelingen binnen het gala zal dit vóór 31 maart worden aangevraagd. Gemeenten die middelen aanvragen uit de SPUK-regeling voor de uitvoering van het GALA moeten voor 30 september een integraal plan van aanpak opleveren. Hierbij gaat het niet alleen om samenhang en integraliteit tussen de onderwerpen binnen het GALA, maar ook om samenhang met het Sportakkoord, IZA en WOZO. In het bijgevoegde projectplan wordt de samenhang tussen de verschillende onderwerpen, de aanpak en bijbehorende planning uitgewerkt om tot dit plan van aanpak te komen. Het proces van het betrekken van de organisatie, bestuur en relevante partners wordt de komende periode nader uitgewerkt.

De actualisatie van de Nota Lokaal Gezondheidsbeleid maakt onderdeel uit van het integraal plan van aanpak voor het GALA. Het GALA vormt een bouwsteen voor de Sociale Toekomstvisie 2.0.

Gemeenten die middelen aanvragen uit de SPUK-regeling voor de uitvoering van het GALA moeten voor 30 september een integraal plan van aanpak opleveren. Hierbij gaat het niet alleen om samenhang en integraliteit tussen de onderwerpen binnen het GALA, maar ook om samenhang met het Sportakkoord, IZA en WOZO. In het bijgevoegde projectplan wordt de samenhang tussen de verschillende onderwerpen, de aanpak en bijbehorende planning uitgewerkt om tot dit plan van aanpak te komen. Het proces van het betrekken van de organisatie, bestuur en relevante partners wordt de komende periode nader uitgewerkt.

De voorwaarden die gesteld worden aan de verschillende onderdelen in de SPUK-regeling worden zo mogelijk opgenomen in de prestatieafspraken met het voorliggend veld.